

Sommernætternes søde elskovsagt og selvforømmelse

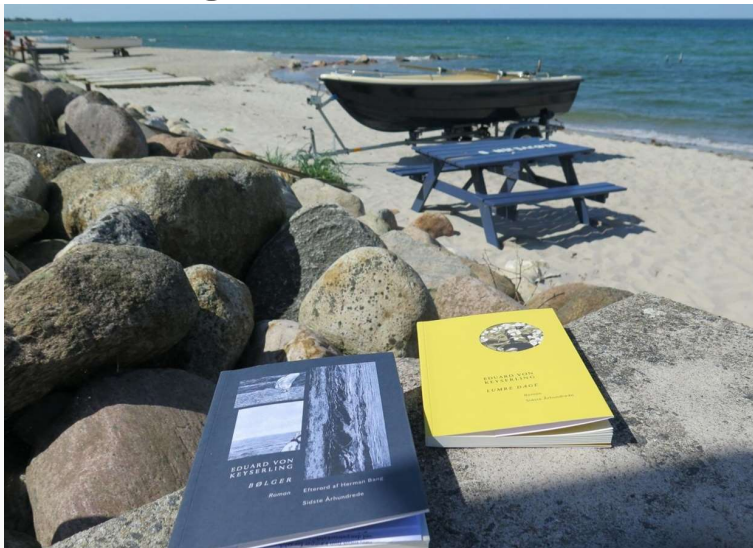

Foto: Jonas M. Hoeck.

Jonas M. Hoeck 15.07.2022

LITTERATUR // ANMELDELSE – De er små, let læste og fyldt med store følelser, spændende karakterer og smukke beskrivelser af de lange hede sommernætter og solbeskinnede strande. Eduard von Keyserlings *Bølger* og *Lumre dage* er perfekt litteratur til din sommerferie, skriver Jonas M. Hoeck.

Den tysk-lettiske adelsmand Eduard von Keyserling var en mennesketype, som der ikke findes mange af mere. Han blev født på slottet Tels-Paddern ved Hasenpoth i det russiske zarriges østersøprovins, Kurland, i 1855. I sine unge år havde han oplevet, hvordan verden havde forandret sig, set hvordan det moderne liberale samfund voksede frem og været vidne til, hvordan den ellers stolte adel blev forvandlet til en skygge af sig selv.

Alt dette brugte han som gammel, fattig, syg og blind, da han i en lille lejlighed i det moderne München fik sine søstre til at skrive sine minder ned som elegante og følsomme små fortællinger.

Bøger, som siden blev rost til skyerne af store samtidige forfattere som Herman Bang, Thomas Mann, Rainer Maria Rilke, Robert Walser og Florian Walser, og som bragte sammenligninger med Marcel Proust, Ivan Turgenev og Theodor Fontane.

[Luften er lun, natten er lang og kærlighedens svære balancer skaber små dramaer for de tilstedeværende. Det er med andre ord et rigtigt sommerspil](#)

To af disse små perler er vi nu så heldige at have fået på dansk. Det lille forlag Sidste Århundrede har nemlig valgt at udgive de små romaner *Bølger* (*Wellen*, 1911) og *Lumre dage* (*Schwüle Tage*, 1906) i nogle fantastisk gode oversættelser, som virkelig fanger nerven og stemningen i Keyserlings stil. Dem skal du naturligvis læse på din sommerferie.

Bølger

Bølger udspiller sig ved den tyske østkyst i et ferieområde, hvor adelige går rolige ture langs havet, mens fiskere gør deres arbejde, og impressionistiske malere og forfattere forsøger at indfange det hele i et magisk øjeblik. Luften er lun, natten er lang og kærlighedens svære balancer skaber små dramaer for de tilstedeværende. Det er med andre ord et rigtigt sommerspil, som man også kender det fra flere af nutidens kendte retro tv-serier som *Badehotellet* eller *Hotel Portofino*.

Hovedpersonen er den smukke og forvirrede grevinde Doralice, som er flygtet fra sin kedelige og konforme mand for i stedet at tilbringe sommeren sammen med den mere virile, bondefødte maler Hans Grill. Her ved havet vil hun forføres, glemme og leve.

De to mennesketyper og deres forskellige baggrunde viser sig naturligvis, som i mange klassiske dramaer, at give kærligheden svære kår, og til sidst må Doralice lære, at sommeren, ungdommen og drømmene ikke varer evigt, og at alvoren, døden og mørket altid lurder i horisonten.

Kritisk kunne man måske sige, at bogens plot eller drama er tyndt som en ugebladsroman, men det er ikke så væsentligt, for det er ikke plottet, der gør den tyske impressionist til noget særligt. Den ægte hovedperson i bogen er nemlig ikke Doralice, men havet, og det er i beskrivelsen af det dybe blå, at bogens kvaliteter skal findes.

[Som en maler, der bruger hele farvepaletten, formår den impressionistiske Keyserling på elegant vis at stemme og nuancere sine mange beskrivelser](#)

Ikke et kapitel startes, ikke en side slutes, og ikke en scene forløber, uden at havet inddrages, beskrives og sættes i relation til begivenhederne. Og det fantastiske er, at man aldrig bliver træt af at læse disse beskrivelser. Som en maler, der bruger hele

farvepaletten, formår den impressionistiske Keyserling på elegant vis at stemme og nuancere sine mange beskrivelser, så de alle bliver unikke, interessante og magiske.

Et sted beskrives havet som overhældt med røde og kobberagtige farver, et andet sted som et bakkelandskab af glas, et tredje sted som grønt og sødt som marmelade. Nogle gange har bølgerne hvidt skæg, nogle gange gør vinden det ustyrligt, nogle gange er det himlen, dets skyer og et sorgfuldt dæmringslys, som sætter stemningen, og nogle gange beskrives det, hvordan karaktererne er ved at drukne i lys. Som karakteren Hans Grill siger et sted, så er det, som om at havet konstant skifter ansigt.

Lumre dage

I *Lumre dage* er fortællingen rykket til et landligt gods i Warnow, som meget vel kunne være et, som Keyserling selv har bevæget sig rundt på som barn. Her møder vi den unge adelsmandssøn Bill, som mod sin vilje bruger sin sommer på studieforberedelse, så han kan gøre sin strenge far stolt, løfte arven og komme ind på jurastudiet.

Denne bog er kun på 86 sider, og det er derfor en meget kondenseret fortælling. Ikke desto mindre formår den at komme rundt om stort set de samme temaer og konflikter, som man også finder i *Bølger*.

Det er igen den ungdommelige længsel mod liv og lyst, som stilles over for den adelige etikette og pligt, og det er igen døden, som til slut viser sit ansigt og sætter en alvorlig kontrast til sommernætternes søde elskovsjagt og selvforglemmelse.

[Jeg gik tværs gennem en fugtig kløvereng, så gennem en sump, hvor jeg sjaskede og svappede for hvert skridt. Det var godt – det hørte med](#)

I denne bog sættes omgivelserne og naturen også i forgrunden, og de mange varierende, detaljerede og meget sansefulde beskrivelser af sommernætterne er så stærke, at man som læser drages til selv at se, høre, dufte, smage, mærke og føle alt det, som de lange lune nætter og sommeren i bogen er.

Hør eksempelvis dette stemningsbillede:

”Det var hen ad midnat, da jeg klatrede fra mit vindue ud i det fri. Himlen var let overskyet, natten meget mørk. Som et varmt, fugtigt klæde lagde luften sig om mig. I parktræernes kroner dryppede duggen som en hemmelighedsfuld hvisken. Et pindsvin gik på musejagt langs stien. En frø sad midt på den og ville ikke gøre plads for mig. Alle sammen eventyrerens natlige kammerater. Fra søen kom et flakkende lys. Edse og Peter var allerede nede ved båden og i færd med at tænde ild på risten. Jeg gik tværs gennem en fugtig kløvereng, så gennem en sump, hvor jeg sjaskede og svappede for hvert skridt. Det var godt – det hørte med.”

Som sagt er begge bøger lette at gå til og magiske at læse. Derfor oplagte valg til din sommerlæsning.

Bølger

Oversat af Kathrine von Holst

199 sider, 200 kr.

Lumre dage

Oversat af Judyta & Jørgen Herman Monrad

86 sider, 150 kr.

Forlaget **Sidste århundrede**.

Eduard von Keyserling Forlaget Sidste århundrede Jonas M. Hoeck

Jonas M. Hoeck

Jonas M. Hoeck er ph.d.-studerende ved Karlstad universitet og i gang med et projekt om hybrid-litteratur. Han har tidligere undervist på Askov Højskole. Til POV skriver han primært anmeldelser af litteratur, kunst, musik og